

- PROPOSTA -

Síntesi
Reflexió estratègica

**Davant la ruptura del pacte
social i el canvi d'època**

Juny 2012

1. Procés
2. Documents
3. Moment d'incertesa
4. Consideracions dels consultors
5. Identificació
6. Febleses i Riscos
7. Reptes
8. Oportunitats
9. Rol d'ECAS vers entitats
10. Rol d'ECAS vers sector
11. Rol d'ECAS vers societat
12. Rol d'ECAS vers poders públics
13. Aspectes transversals
14. El més destacat
15. En resum

1 | PROCÉS

Espais de reflexió

**En el procés
iniciat a l'AGO
del 10 de febrer
han participat:**

INTERNES

Assemblea

Junta Directiva

Comissions i Vocalies

Comissió Gènere

Comissió A. Penitenciari

Comissió VIH-SIDA

Comissió Immigració

Comissió Inserció soc. laboral

Comissió Girona

Comissió Família

Comissió Tarragona

Vocalia Pobresa

Vocalia Tercer Sector

Focus grup

Internacionalització

Producció

Sinèrgies

Estructura ECAS

EXTERNES

Taula del Tercer Sector Social
Toni Codina

Conselleria de Benestar Social
Esther Padró

Observatori del Tercer Sector
Pau Vidal

Universitat de Girona
Toni Vilà

Col·legi de Treballadors Socials
Núria Carrera

Fundació Jaume Bofill
Ismael Palacín

**Els resultats del
procés de reflexió
estratègica queden
recollits en tres
documents**

DOCUMENT DE SÍNTESEI

Document breu i esquemàtic on es destaquen els enunciats i principals idees i conclusions.

QUADRE RESUM

Esquema en format A3 que permet veure els elements essencials en una sola pàgina

DOCUMENT ARGUMENTAL

Document en el que es desenvolupen els arguments i expliquen les conclusions.

3 | MOMENT D'INCERTESA

Canvi accelerat del context

Durant el procés de reflexió (febrer – juliol) s'han produït canvis molt importants en el context polític, econòmic i social i la característica del moment és la **incertesa**.

Això obliga a un canvi de prioritats en el plantejament estratègic

- Es pot considerar que estem davant una ruptura del pacte social.
- La crisi econòmica és la coartada ideològica per promoure un canvi de model d'Estat.
- S'està substituint el discurs de la responsabilitat (de l'Estat) pel discurs de la solidaritat, fet que dibuixa un concepte de ciutadania buit de contingut.
- Es multipliquen les perversions del sistema, en el que les administracions que apliquen retallades promouen iniciatives solidàries o marquen l'agrupació del sector al voltant dels seus interessos.
- Les febleses internes del sector es fan més evidents i dificulten la viabilitat de les entitats.

QUÈ ESTÀ PASSANT?

Està canviant el model d'estat del benestar tal com era fins ara.

La col·laboració entre Administració i entitats es reformula, amb altres condicions

El retorn al model anterior és molt improbable i encara no n'hi ha un de nou

COM ENS AFECTA?

S'està definint el sector d'acció social des de fora: administracions, mercat, emprenedoria, finançadors...

Entitats en estat de xoc, amb dificultats per donar resposta i unificar discurs.

Desaparició d'entitats i reestructuració salvatge del sector d'acció social, afectant serveis a persones

3 | MOMENT D'INCERTESA

ECAS ha de focalitzar

S'està definint el sector d'acció social des de fora: administracions, mercat, emprenedoria, finançadors...

Entitats en estat de xoc, amb dificultats per donar resposta i unificar discurs.

Desaparició d'entitats i reestructuració salvatge del sector d'acció social, afectant serveis a persones

Suport a la supervivència de les entitats i/o la seva funció

QUÈ HA DE FER ECAS?

Creació de pensament i discurs sobre l'estat, la ciutadania la pobresa i l'acció social.

Mesures pràctiques:

Sinèrgies
Eficiència
Economia
...

ACTUAR SOBRE
ELS EFECTES

Estratègies comunes:

Defensa de drets
Denúncia
...

ACTUAR SOBRE
LES CAUSES

Idees per a nou pacte social

Servei públic
Paper del sector i de l'Administració
Articulació Tercer Sector
...

REPRESENTATIVITAT I
INCIDÈNCIA

4 | CONSIDERACIONS DELS CONSULTORS

**Tots els externs
destaquen la
urgència de sumar
forces davant el
canvi d'època**

**Alta expectativa
de les entitats
vers ECAS**

**Col·laboració, però
preservant l'interés
individual de cada
entitat a curt**

Internes: suport d'ECAS a les entitats, optimització de recursos, millora de la coordinació i informació interna, incidència política.

Externes: canvi d'època, necessitat d'adaptació de les entitats, aliances, fusions.

Les entitats confien en la capacitat i la força d'ECAS per ajudar-les a superar la situació, però no queda clar què estan disposades a invertir en ECAS. Hi ha una alta identificació amb ECAS i poca crítica interna.

Tot i haver un clima de confiança entre entitats i de les entitats vers ECAS, hi ha reserves a l'hora de jugar-se-la en projectes compartits. (exemple marató TV3).

5 | IDENTIFICACIÓ

Què caracteritza ECAS?

COM ENS VEUEN

- Entitat reconeguda i apreciada.
- Prestigi d'un gran nombre d'entitats d'ECAS.
- Qualitat tècnica en els seus projectes.
- Missional i compromesa.
- Reivindicativa i independent.
- Generadora de xarxa i sinèrgia.
- Com un cert *think thank* social.
- Com una plataforma representativa del sector.
- Alta capacitat operativa, donada l'estructura.

QUÈ DESTAQUEN LES ENTITATS QUE ELS APORTA ECAS

- Espai de reflexió.
- Capacitat de incidència política.
- Confiança, transparència, participació.

**A què hem
d'estar atents
perquè
són riscos
identificats**

- La dispersió de causes d'ECAS. Cal marcar un focus que permeti identificar-la millor.
- El desconeixement de la situació interna de les entitats, que dificulta estratègies comunes.
- Lentitud en la presa de decisions, derivada de la cerca del consens.
- Rebaixa dels nivells de gosadia de les decisions, per la voluntat de trobar el consens.
- Pèrdua de qualitat derivada de la pèrdua de recursos.
- Desaparició d'entitats per no poder sobreviure a la crisi, i afebliment de ECAS.

**Què hem
d'aconseguir de
forma prioritària**

**Dicotomies que
han de trobar
l'equilibri**

ECAS és un
equilibri
en 3 potes:

Acció

Reflexió

Incidència

- **Ajudar les entitats a superar la situació de crisi, amb reflexió estratègica, posicionament davant polítiques, foment de sinèrgies, aliances, mesures pràctiques.**
- **Harmonitzar la diversitat interna, creant un discurs comú, combinat amb serveis que reforcin les entitats.**
- **Mantenir una metodologia participativa amb les entitats, i que sigui més eficient.**
- **Rendibilitzar el treball productiu de comissions i grups, orientat a productes aplicables i d'impacte.**
- **Guanyar capacitat com a federació, sense restar recursos a les entitats.**
- **Superar la contradicció discurs-praxi en temes de gènere.**
- **Trobar l'equilibri entre Acció – Reflexió – Incidència política.**

**Què hem
d'aconseguir de
forma prioritària**

**Dicotomies que
han de trobar
l'equilibri**

- **Liderar un canvi de model que faciliti l'adaptació de les entitats a una nova època de l'acció social i el Tercer Sector.**
 - **Recuperar fortalesa de la base social i la complicitat ciutadana. (fer-se entendre).**
 - **Impulsar una nova interlocució amb l'Administració, exigint corresponsabilitat.**
 - **Combinar la denúncia de les perversions del sistema, amb propostes constructives.**
 - **Ser (ECAS) un factor d'eficiència econòmica per a les entitats.**
- **Obrir les metodologies i formes de intervenció per als "nous pobres". L'acció social beneficia tothom.**

9 | ROL D'ECAS Vers les entitats

Què

- Fer prendre consciència (a les entitats) dels reptes i del canvi d'època.
- Ajudar a millorar l'eficiència de les entitats.
- Afavorir els espais d'innovació.
- Ser una comunitat d'aprenentatge.
- Ser un viver d'aliances i oportunitats

Com

- Oferir serveis bàsics però especialitzar-se en serveis d'alt valor. (Representació, comunicació, prospectiva, aliances, noves operacions...)
- Serveis que accelerin el canvi a les entitats: nous sistemes finançament, tecnologia, recursos compartits.
- Posar en marxa dispositius de finançament que millorin la liquiditat.
- Crear, adaptar i promoure instruments comuns de gestió per a les entitats.
- Compartir, agrupar i processar informació de les entitats per buscar sinèrgies, solucions col·lectives i representativitat agrupada.

Què

- Promoure la coordinació amb altres xarxes del sector i dels àmbits d'actuació.
- Impulsar l'estructuració del sector amb un plantejament reticular.
- Provocar i mantenir el debat sobre l'equitat de gènere en el sector.
- Col·laborar amb altres plataformes, per al reconeixement del sector com actor públic de canvi social.

Com

- Ajuntar més veus del sector, guanyar pes en representació i promoure l'acció.
- Actuar i prendre iniciatives concretes, que impulsin presa de posició i dinamisme.
- Crear una eina (grup, dispositiu, organització...) de recerca per fonamentar discurs i avaluar resultats.

11 | ROL D'ECAS Vers la societat

Què

- Provocar i mantenir el debat sobre les causes de la pobresa i l'exclusió i les formes d'actuar.
- Fer visible el paper de les entitats d'acció social i la seva capacitat de servei i transformació.
- Millorar el reconeixement ciutadà de l'acció social de les entitats, basat en prestigi tècnic i compromís.
- Establir i consolidar formes de col·laboració amb món empresarial.

Com

- Cuidar la relació amb els mitjans de comunicació.
- Agilitat en la resposta, Fiabilitat en dades i testimonis.
- Tenir entitats de referència per facilitar-les als mitjans.
- Mantenir una diversitat de cares públiques, buscant els experts en cada tema.
- Aliança amb universitats per promoure recerca.

12 | ROL D'ECAS Vers els poders públics

Què

- Assolir un canvi de model en la relació entre Tercer Sector i Administració.
- Fer entendre que l'acció social és un servei públic.
- El servei públic no és exclusiu de l'administració.
- Intervenir en el disseny dels serveis públics.
- Denunciar les contradiccions: les entitats financen l'Administració, la subvenció no és la fórmula més adequada.
- No som un sector molt subvencionat.
- Reivindicar el valor afegit del Tercer Sector.

Com

- Mantenir la pluralitat de referents d'ECAS, buscant els especialistes de cada tema.
- Fer propostes, no sols reivindicacions.
- Treballar per reduir la dependència econòmica.
- ECAS exercint funció de lobby.

13 | ASPECTES TRANSVERSALS

Comissions i Vocalies

- **Les comissions són un sistema de participació molt positiu però han de millorar en:**
 - **Focalització i eficiència.**
 - **Transformar experiència en coneixement sistematitzable.**
 - **Detectar BBPP i també errors i fracassos.**
 - **No quedar reduïts a grups d'autoajuda.**
 - **Generar "producte" orientat a la seva aplicació i màxim impacte.**
 - **Tenir en conte els finançadors a l'hora de elaborar els productes.**
 - **Aprofitar al màxim la seva funció com a comunitats d'aprenentatge.**
 - **Coordinar-se millor entre elles. Hi ha temes que es solapen (immigració, família, gènere...)**

13 | ASPECTES TRANSVERSALS

Comissions territorials

Les dinàmiques territorials de Girona i Tarragona ténen algunes particularitats de les que destaquen:

- Les comissions territorials són molt transversals, fet que provoca major dificultat d'aprofundiment en temes concrets.
 - Caldria millorar el flux de informació entre la resta de comissions i les territorials, de manera que aquestes poguessin aprofitar documentació i debat de les comissions temàtiques, cosa que milloraria l'eficiència.
- La interlocució amb les administracions locals o supralocals, està mediatitzada per temes quotidians, de trajectòria de les entitats i personals, fet que dificulta el diàleg amb perspectiva global.
 - ECAS hauria de donar suport puntual en la interlocució i la orientació estratègica sobre la col·laboració entitats – administració local.

14 | EL MÉS DESTACAT

Per àmbits

Idea força de cada tema

IMMIGRACIÓ

- Incidir en la política d'immigració.

INSERCIÓ

- La situació dels col·lectius més desfavorits no pot quedar invisible per l'increment global de l'atur.

GÈNERE

- Mantenir el debat de gènere a les entitats.

VIH – SIDA

- Abordar la SIDA des d'una òptica social i no sols de salut.

FAMÍLIA

- Calen aliances per reforçar les famílies en situació de pobresa. (atenció a les iniciatives populars)

ÀMBIT PENITENCIARI

- Defensar el dret a la inserció i el valor de la inversió en prevenció de la reincidència.

14 | EL MÉS DESTACAT De la Junta Directiva

ECAS ha d'ajudar a les entitats a adaptar-se a la nova realitat.

ECAS ha de ser:

- Un espai de representació, de l'acció social.
- Una identitat basada en l'acció per canviar les causes de la pobresa i l'exclusió.
- Un marc compartit de discurs social potent.
- Un segell de qualitat.

ECAS ha de fer:

- Provocar sinèrgies i col·laboració entre entitats.
- Afavorir la creació col·lectiva de productes orientats a la seva aplicació/explotació.
- Ajudar les entitats a incrementar el seu impacte i capacitat de transformació social.

14 | EL MÉS DESTACAT

De les entrevistes externes

Idees que s'han repetit amb més freqüència en les entrevistes

- Hi ha un canvi d'època que requereix una adaptació de les entitats en el finançament, la relació amb la ciutadania, les administracions i la seva operativa.
- Les entitats i el sector tenen una greu amenaça externa amb la reducció de recursos i la possible competència privada en alguns àmbits.
- Les entitats necessiten més massa crítica i aliances per superar la crisi, agrupant-se en diferents formes, i si cal, fusionant-se.
- ECAS (i tot el sector) necessita poder documentar evidències de l'efectivitat de l'acció social: estudis, dades, indicadors de canvis... i no té els instruments per fer-ho, però pot tenir molta informació si agrupa dades de les entitats.

Contacte

Via Laietana, 54 1er
08003 Barcelona

T. +34 932 682 222
F. +34 933 100 483

ecas@acciosocial.org
www.acciosocial.org

entitats
catalanes
d'acció
social

